

Skattebetaler
foreningen

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep.
0030 OSLO

FINANSDEPARTEMENTET	
04. APR. 2005	
Saksnr.	05, 330-84
Arkivnr.	

Deres ref:05/330 SL TV/rla

Vår ref: GRY11098

Dato: 31. mars 2005

NOU 2005:2 Uttaksutvalget

1. INNLEDNING

Skattebetalerforeningen vil innledningsvis berømme Uttaksutvalget for utredningen. Som Uttaksutvalget selv sier har det vært lagt vekt på å fremme forslag som er praktikable og fullstendige, noe de etter vår oppfatning har lyktes godt med. Vi synes videre det er positivt at Uttaksutvalget har tatt opp spørsmål som kan sies å ligge litt på siden av Uttaksutvalgets forholdsvis begrensede mandat. Ellers er det få overraskelser i Uttaksutvalgets utredning. De deler av skattereformen som allerede er vedtatt, har naturlig nok gitt vesentlige føringer for hva som kunne foreslås.

Skattebetalerforeningen har vært, og er fortsatt, kritisk til aksjonærmodellen og fritaksmetoden, jf blant annet vårt høringsbrev til Skaugutvalgets rapport, NOU 2003:9, (vår ref TFR 284/2003). Vi forholder oss imidlertid til at deler av skattereformen nå er vedtatt av Stortinget, og våre merknader til rapporten er gitt i lys av det.

Skattebetalerforeningen er opptatt av at de ulike skattemodellene i størst mulig grad skal være nøytrale, og støtter derfor utvalgets forslag om en deltakermodell for deltakerlignede selskaper, som ligger nær opp til aksjonærmodellen for personlige aksjonærer. Vi er også enig i at en uttaksmodell ikke vil være hensiktsmessig for enkeltpersonforetak, og støtter forslaget om en modifisert delingsmodell for disse.

Samtidig vil vi også understreke viktigheten av at arbeidet med lavere skattesatser for arbeidsinntekt videreføres, slik at ikke satsforskjeller blir drivkraft for skatteplanlegging.

Nedenfor følger våre merknader til enkelte av punktene i rapporten:

2. DELTAKERLIGNEDE SELSKAPER - DELTAKERMODELLEN

Kap. 6 Hvilke selskaper omfattes av forslaget

6.3 Hvilke selskapsformer bør omfattes av en deltakermodell

Generelt

Skillet mellom virksomhet og passiv kapitalplassering er foreslått å være det avgjørende for om et sameie skal omfattes av deltakermodellen eller ikke. Det foreslås at sameie som driver virksomhet (dvs. selskap i skattemessig forstand), skal omfattes av deltakermodellen, mens sameie som driver passiv kapitalplassering omfattes av ordinære kapitalbeskatningsregler. Vi mener dette er en fornuftig og riktig grensedragning.

Denne grensen mellom passiv kapitalplassering og virksomhet, er og blir en svært viktig grense i skatteretten. En grensedragning som er så viktig, bør etter vår oppfatning reguleres nærmere i lov- eller forskriftstekst. En lovregulert definisjon vil gjøre det enklere både for skattyterne og rådgiverne.

6.3.1 Materielle ikke-registrerte selskaper

Som nevnt vil grensen mellom virksomhet og passiv kapitalplassering være avgjørende for om et sameie skal omfattes av deltakermodellen. Hvorvidt selskapet formelt er registrert, er foreslått å være uten betydning. I sin utredning nevner utvalget tilfeller der selskapet ikke er formelt registrert, men anses å være deltakerlignet selskap i skattemessig sammenheng. At disse selskapene skal omfattes av deltakermodellen er etter vår mening åpenbart – hvis ikke vil det bli for enkelt å omgå regelverket. Men at det er de reelle forhold som må være avgjørende – uavhengig av formell registrering – understrekes ytterligere med eksempelet nedenfor.

Vi har kjennskap til sameier som – av en eller annen praktisk årsak – formelt er registrert som deltakerlignet selskap, men som ikke er et selskap i skattemessig sammenheng. Dette er typisk sameie som ikke driver kapitalplassering i så stort omfang at det kan betraktes som virksomhet. Årsaken til at disse likevel er formelt registrert, kan for eksempel være at banken har krevd en registrering i forbindelse med innvilgelse av lånesøknad. I disse tilfellene vil det slå svært uheldig ut dersom deltakermodellen skulle benyttes.

Etter vår oppfatning bør det presiseres i lov- eller forskriftstekst at det er de faktiske forhold som er avgjørende – ikke den formelle registreringen.

6.2 Nettolignede sameier

I og med at deltakermodellen bare skal gjelde sameie som driver virksomhet (dvs. selskap), oppstår et særlig spørsmål om hva som skal skje med dagens nettolignede sameier. Utvalget foreslår å fjerne dagens særregler som gjelder for disse sameiene, med den følge at de blir behandlet som øvrige sameier (dagens bruttolignede sameier).

Dette er et forslag som Skattebetalerforeningen støtter fullt ut. Vår erfaring er at det er helt tilfeldig hvorvidt dagens nettoligningsregler for sameie blir fulgt opp eller ei. I de (få) tilfellene reglene faktisk følges opp av ligningsmyndighetene, gir

regelverket ofte resultater som er uheldige, overraskende og uforståelige for skattyterne. Her kan eksempelvis nevnes overgang fra nettolignet sameie til bruttolignet sameie, typisk ved at sameierene reduserer utleie (til tredjemann) av sameiegjenstanden til under 25 % (for eksempel fra 50 % - 20 %). Da har sameiet gått over fra å være et nettolignet sameie til å være et bruttolignet sameie – med den følge at sameierene anses for å ha realisert sine eierandeler.

Dagens særregler for nettolignende sameier bør oppheves, både fordi reglene følges opp tilfeldig, gir uheldige og overraskende resultater for skattyterne, og fordi vi mener at alle sameier (som ikke driver næring) bør behandles likt, uavhengig av omfanget på utleien til tredjemann.

Kap. 7 Ordinær overskuddsbeskatning – fortsatt deltakerligning

7.2 - Fortsatt deltakerligning ?

Vi er enig i utvalgets konklusjon om at selskapene som i dag omfattes av nettoligningsreglene, ikke bør omgjøres til egne skattesubjekter. Den foreslåtte beskatningsmåten for deltakerlignede selskap – deltakermodellen - er tilnærmet lik den allerede innførte aksjonærmodellen for personlige aksjonærer i aksjeselskap. Derfor vil det avgjørende skillet mellom aksjeselskap og deltakerlignede selskap nettopp være at aksjeselskaper er selvstendig skattesubjekt, mens deltakerlignede selskaper ikke er det. Blir dagens deltakerlignede selskap omgjort til egne skattesubjekt, vil det eksempelvis ikke være mulighet for deltakeren å føre underskudd fra selskapet mot eventuell annen inntekt han har.

Vi mener at reglene for deltakerligning bør videreføres, ellers vil ansvarlige selskap på sikt bli en nærmest uaktuell selskapsform og skattyterne har i praksis ikke annen selskapsform å velge enn aksjeselskap og enkeltpersonforetak.

Kap. 8 Ekstrabeskatning av deltakere

8.1 - Hvilke deltakere skal ekstrabeskattes?

Kun personlige deltakere er foreslått ekstrabeskattet etter deltakermodellen. Dette er etter vår mening en helt naturlig avgrensning. Fritaksmetoden er for øvrig foreslått utvidet til å omfatte tilfeller der aksjeselskap realiserer andel i deltakerlignede selskap. Det har vi ingen bemerkninger til.

8.2.1 - Personinntekt eller alminnelig inntekt ved ekstrabeskatning

Ekstrabeskatningen hos de personlige deltakerne er foreslått å skje ved at det beregnes tillegg i alminnelig inntekt i stedet for personinntekt. Skattebetalerforeningen er enig i at løsningen bør være den samme som for aksjonærmodellen.

8.2.2 - Skattemessig klassifisering av særskilt godtgjørelse for arbeid

Når det gjelder spørsmål om særskilt arbeidsgodtgjørelse etter selskapsloven § 2-26 skal behandles som næringsinntekt (personinntekt) eller lønnsinntekt, er Skattebetalerforeningen enig i at arbeidsgodtgjørelsen fortsatt skal behandles som næringsinntekt.

Særskilt arbeidsgodtgjørelse vil ved innføring av deltakermodellen være mer aktuelt enn tidligere ved at arbeidsgodtgjørelse vil være deltakers eneste mulighet for å få tilordnet personinntekt, og dermed opparbeide seg trygderettigheter. Det kan kanskje være hensiktsmessig med en valgadgang mellom lønn og næringsinntekt for deltakere generelt, og ikke bare for kommandittister og stille deltakere som i dag.

8.2.3 – Særskilt godtgjørelse for arbeid og gjennomskjæring

Et av de viktigste formålene med å gjennomføre ny skattereform er å skape nøytralitet i beskatningen. Vi må da forvente at innføringen av deltaker- og aksjonærmodell skal begrense lønnsomheten av tilpasninger, uten at det blir særlig aktuelt å bruke gjennomskjæring for å kompensere for en satsstruktur som ikke er samordnet. Nøytralitet oppnås først og fremst ved en samordning av satsstrukturen i skattesystemet. Gjennomskjæring er et dårlig virkemiddel i så måte, blant annet fordi de krever mye ressurser og rammer svært tilfeldig. I likhet med utvalget, er vi derfor opptatt av at bruk av gjennomskjæring skal begrenses i størst mulig grad.

8.3.1 – Skjermingsgrunnlag

Skattebetalerforeningen støtter utvalgets standpunkt om at skjermingsgrunnlaget ikke kan settes lavere enn null – det vil si at det ikke kan fastsettes skjermingstillegg. Et skjermingstillegg vil innebære at grunnlaget for beskatning er høyere enn det faktiske overskuddet i bedriften. Modellen er en uttaksmodell, og ekstrabeskatningen bør maksimum være det konkrete uttak det enkelte inntektsår.

8.3.1.6 Administrativ oppfølging

For å holde oversikt over alle detaljene i skjermingsgrunnlag og inngangsverdi bør det for deltakere i deltakerlignede selskap – i likhet med aksjonærer i aksjeselskap – etableres et sentralt elektronisk register. Et velfungerende, elektronisk register med alle detaljopplysninger på ett sted, mener vi er helt avgjørende for at deltakermodellen skal kunne fungere i praksis.

I utgangspunktet synes det fornuftig at aksjonærregisteret ble utvidet til å omfatte relevante opplysninger fra deltakermodellen også, slik at skattyterne har ett sentralt register å forholde seg til. I motsatt fall bør det opprettes et annet elektronisk register – deltakerregister – for deltakerlignede selskap. Dette registeret kan eventuelt implementeres i aksjonærregisteret når det er praktisk mulig.

8.3.2 – Skjermingsrente

Skattebetalerforeningen er enig i at skjermingsrenten skal være den samme som i aksjonærmodellen. Flertallet i utvalget foreslår et sjablonmessig tillegg til skjermingsrenten for å kompensere for manglende symmetri ved at ubenyttet skjerming faller bort ved salg av andel. Skattebetalerforeningen er enig i dette, og vi mener at tilsvarende tillegg må fastsettes for skjermingsrenten i aksjonærmodellen.

Vi vil for øvrig påpeke at en høyere skjermingsrente antakelig vil gi en mer levedyktig modell, i tillegg til at ekstrabeskatning av renter på lån vil være en mindre aktuell problemstilling.

8.4 - Ekstrabeskatning ved utdeling

Utvalget foreslår en like vid definisjon av utdeling fra deltakerlignede selskap som skattelovens definisjon av utbytte fra aksjeselskaper. Beskatningen knyttes til den faktiske overføringen – ikke beslutningen om utdeling, noe vi er enig i.

Kap. 9 Lån mellom deltaker og selskap

9.1.2 - Lån til selskap – ekstrabeskatning på renter

I utredningen er det av likhetshensyn med aksjonærmodellen, foreslått at det også innføres regler for ekstrabeskatning av renter i deltakermodellen.

Skattebetalerforeningen er av den oppfatning at disse reglene, slik de er utformet i aksjonærmodellen, synes både uhensiktsmessig og ressurskrevende – både for skattyterne og selskapene. Da tenker vi på at skjermingsrenten fastsettes i etterkant av beregningsperioden, at beregningen skjer månedsvis og at ekstrabeskatningen i svært mange tilfeller vil dreie seg ytterst små skattebeløp. Utvalget har etter vår mening fremmet flere praktiske forslag til forbedringer i reglene.

For det første har utvalget foreslått at skjermingsrenten fastsettes *i forkant* av den aktuelle beregningsperiode. Vi mener dette er forslag som vil være en praktisk forbedring fordi beskatningen blir forutsigbar, og selskapene har mulighet til å tilpasse seg rentenivået.

I likhet med utvalget, stiller vi spørsmålet hvorfor det ikke er innført noen nedre grense for beregning av ekstraskatt på renteinntekter. Derfor mener vi det viktigste – og mest praktiske – forslag til forbedring er innføringen av et terskelbeløp. Innføring av et terskelbeløp innebærer at det bare blir beregnet ekstraskatt av renter i tilfeller der lånet er over en gitt grense, noe vi er en betingelse for at reglene om ekstrabeskatning av renteinntekter skal fungere hensiktsmessig i det praktiske liv. Vi mener terskelbeløpet i det minste bør settes til 500.000 kroner.

Det foreslås at deltakerne ikke skal ha anledning til å fremføre ubenyttet skjerming fra beregningsperioder der skjermingen er høyere enn faktisk påløpte renter. Vi mener imidlertid det er rimelig at skattyter kan fremføre ubenyttet skjerming fra en beregningsperiode til en annen, på lik linje med at ubenyttet skjerming ved ordinære utbytteutdelinger kan fremføres.

Begrunnelsen for å nekte fremføring av ubenyttet skjerming er etter alt å dømme at det blir for komplisert å følge opp det som til enhver tid er ubenyttet skjerming. Vi vil få påpeke at det er påfallende at argumentet om hvor vanskelig reglene er, blir brukt mot skattyterne ved innføring av regler til skattyters gunst, mens man i motsatt fall skal hindre tilpasninger for enhver pris uten å se særlig hen dette argumentet. Vi vil for øvrig påpeke at en rentesats fastsatt forskuddsvis, i stor grad ville ha forhindret problemet med ubenyttet skjerming.

Vi forutsetter for øvrig at utvalgets forslag til forbedringer (dvs. forskuddsvis rente og terskelbeløp) vil få tilsvarende anvendelse i aksjonærmodellen. Det samme mener vi må gjelde utvalgets praktiske forslag om avgrensningen av personkretsen. Utvalget har foreslått at det kun er deltaker og de deltakerne skal identifiseres med etter skatteloven § 10-11, som skal omfavnes av disse særskilte reglene. Dette må også gjelde i aksjonærmodellen.

Kap. 10 Realisasjon av andel

Av likhetshensyn med aksjonærmodellen foreslår utvalget at ubenyttet skjerming på realisasjonstidspunktet reduserer skattepliktig gevinst, men ikke kan føre til eller øke et fradragsberettiget tap. Vi kan ikke se at denne begrensningen er inntatt i § 10-44 i lovforslaget.

I tilfeller der deltakeren har betalt den løpende skatten med andre midler enn selskapets, skal skjermingsgrunnlaget for det etterfølgende år oppjusteres med dette beløpet. Ubenyttet skjermingsgrunnlag – som skyldes tilfelle som nevnt – mener vi ikke kan avskjæres ved realisasjon. Dette bør etter vårt syn presiseres i lovteksten.

3. ENKELTPERSONFORETAK - FORETAKSMODELLEN

Kap. 12 Foretaksmodellen for enkeltpersonforetak

12.2 Bør tilleggsbeskatning knyttes til utdeling

Skattebetalerforeningen er enig i at "foretaksmodell" er et hensiktsmessig betegnelse på reglene for ekstrabeskatning av enkeltpersonforetak.

Skattebetalerforeningen er enig med uttaksutvalget i at det er svært viktig med likebehandling mellom selskapsformene, men for selskapsformen enkeltpersonforetak er andre hensyn viktigere. Vi er enig med utvalget i at det vil være betydelige problemer med kontroll og oppfølging dersom ekstrabeskatningen skulle knyttes til uttak i enkeltpersonforetak. Etter Skattebetalerforeningens syn er en uttaksmodell vanskelig å gjennomføre uten en utvidelse av regnskaps- og revisjonsplikten. En slik skjerpelse av formelle krav vil i praksis kvele mange grunder-virksomheter allerede i starten, og er slikt sett svært uheldig for norsk næringsliv. Et uttaksmodell vil dessuten gi økt behov for ligningskontroll. Ligningsetaten lider allerede under ressursmangel, blant annet når det gjelder klagebehandling. Det er uheldig å innføre regler som krever enda mer ressurser.

Skattebetalerforeningen er enig i at ekstrabeskatning av enkeltpersonforetak bør skje i form av personinntekt, og at dette bør være obligatorisk. Det er viktig at så mange som mulig av personer i inntektsgivende aktivitet omfattes av folketrygden.

12.3 Utsatt skatt ved fondsavsetning

Utvalget har vurdert en fondsavsetningsordning som går ut på at den næringsdrivende kan avsette beløp til en bunden konto og at de avsatte midlene skatlegges som *personinntekt* først ved uttak fra kontoen. De avsatte midlene vil kunne reinvesteres i virksomheten uten at reinvesteringen utløser beskatning. En slik fondsavsetningsordning vil i motsetning til en uttaksmodell, være forholdsvis enkel å kontrollere, så det kan ikke være noe argument for ikke å vurdere ordningen nærmere.

Et av de viktigste målene med ny skattereform var å utligne de betydelige forskjellene mellom ulike selskapsformer. Med en uttaksmodell for aksjonærer i aksjeselskap og deltakere i deltakerlignede selskap, og en kildemodell for selvstendig næringsdrivende, må det sies at forskjellen fortsatt er betydelig – i næringsdrivendes disfavør. En fondsavsetningsordning kunne i stor grad ha utlignet denne forskjellen.

Utvalget avviser imidlertid en videre vurdering av ordningen fordi ordningen bryter med de prinsippene og målsettingene som ble lagt til grunn for skattereformen av 1992, som fokuserte på bredere skattegrunnlag kombinert med lavere skattesatser.

Vi kan ikke se dette er noe holdbart argument for å avvise en videre vurdering av denne ordningen. Skattereformen av 2006 bryter ettertrykkelig med skattereformen av 1992 – hvor det blant annet innføres ekstrabeskatning ved *uttak*. I og med at det er lagt opp til at eiere i andre selskapsformer kan spare opp midler i virksomheten uten ekstrabeskatning, tilsier hensynet til likebehandling at innehavere av enkeltpersonforetak også bør ha en slik anledning.

Skattebetalerforeningen går derfor inn for at en slik fondsmodell bør utredes nærmere.

Kap. 13 Justeringer i skjermingsgrunnlaget mv. for selvstendig næringsdrivende

13.1 Skjermingsmodellen

Skattebetalerforeningen er i utgangspunktet positiv til en videreføring av delingsmodellen. Delingsmodellen er basert på et kildeprinsipp, hvor den delen av overskuddet som skyldes eiers arbeidsinnsats, skattlegges som lønnsinntekt. Dette innebærer en høyere skattebelastning, men samtidig en opptjening av rettigheter i trygdesystemet.

Likestillingen med andre selskapsformer må komme i form av like skattesatser. Det er derfor viktig at satsstrukturen blir en integrert del av modellen, og ikke "lever sitt eget liv". I den forbindelse er det nok å vise til den uheldige utviklingen etter innføring av skattereformen 1992, hvor det skjedde en gradvis økning av satsene for toppskatt. Det er viktig å hindre at den samme feilen gjøres en gang til. Antakelig vil det beste være at satsene for toppskatt og trygdeavgift innarbeides i skatteloven, selv om de av formelle grunner må vedtas i de årlige skattevedtakene.

13.2 Skjermingsrenten

Skattebetalerforeningen er enig i at det innføres et *risikotillegg* i skjermingsrenten i og med at den næringsdrivende selv er personlig ansvarlig.

13.3 Skjermingstillegg

For deltakermodellen gir utvalget uttrykkelig uttrykk for at det ikke skal fastsettes et skjermingstillegg. Det samme bør lovfestes for enkeltpersonforetak.

13.6 Lønnsfradrag

En fjerning av lønnsfradraget (20 % av lønnskostnadene i bedriften) innebærer en kraftig skatteskjerpelse for næringer med ansatte. I vår høringsbrev til Skaugautvalget (NOU:2003 9) skrev vi:

"Delingsmodellen bygger på en kildemodell, hvor man hjelp av elimineringsmetoden skal komme frem til den del av resultatet som skyldes aktiv eiers arbeidsinnsats. I mange bedrifter vil ansattes arbeidsinnsats bidra til en vesentlig del av verdiskapningen i bedriften. En reduksjon av lønnsfradraget vil kunne føre til en kanalisering av denne verdiskapning over til eier."

En videreføring av lønnsfradraget, eventuelt i en mer moderat form enn etter delingsmodellen, burde etter vår oppfatning vært vurdert.

13.7 Minstefradrag

I motsetning til lønnstakerne har selvstendig næringsdrivende ikke vært prioritert når det gjelder skattelettelse de senere år. Det er lenge siden fradrag for faktiske arbeidsutgifter var et alternativ til minstefradraget for lønnstakere. Minstefradraget har de siste årene vært så stort at det fungerer som en skattereduksjon for lønns- og pensjonsinntekt. Økning av prosentsetningen for minstefradrag, har også blitt fremhevet som noe som gir skattelette for de med lavest inntekt. Det finnes også mange næringsdrivende med lav inntekt.

I likhet med utvalget er derfor Skattebetalerforeningen opptatt av at noe må gjøres for å utjevne denne forskjellsbehandlingen i disfavør av selvstendig næringsdrivende. Et vår mening vil et viktig tiltak i denne sammenheng kan være at det også for selvstendig næringsdrivende innføres et minstefradrag.

Videre oppfølging av skattereformen

Skattebetalerforeningen vil avslutningsvis minne om at for mange skattebetalere så vil skattereformen av 2006 gi betydelige skatteskjerpelse på inntekt. Dette må, i overensstemmelse med det som var forespeilet i opprinnelig forslag til skattereform, kompenseres gjennom en omgående reduksjon (minst en halvering), og på sikt en avvikling, av formuesskatten.

Med vennlig hilsen

Skattebetalerforeningen

Tore Fritsch
Adm. dir.

Kirsti Holmstad